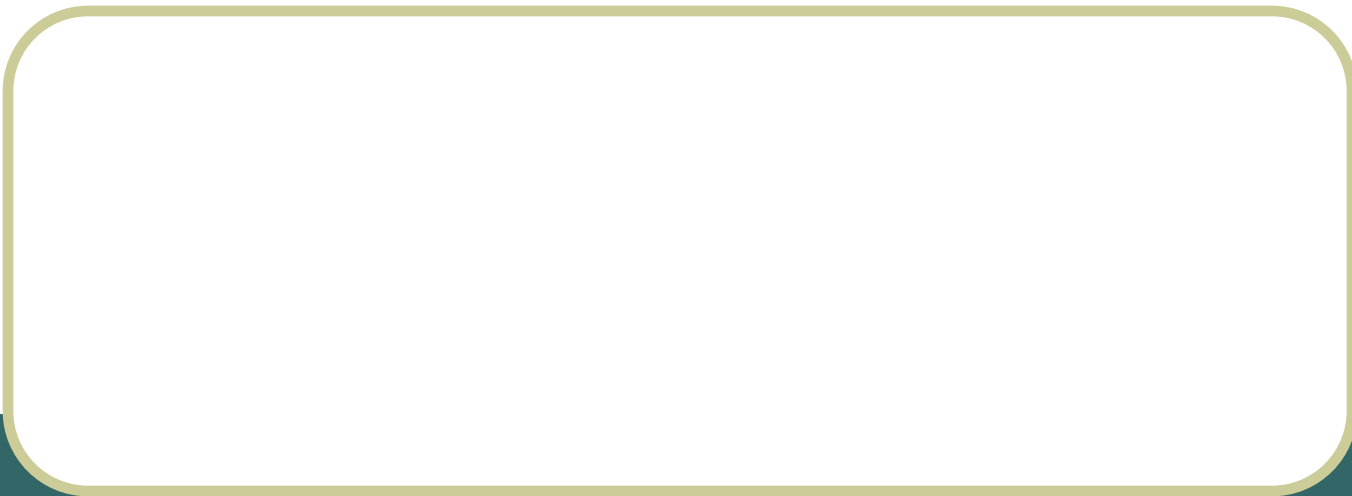

Speciální pedagogika

Cíl speciální pedagogiky

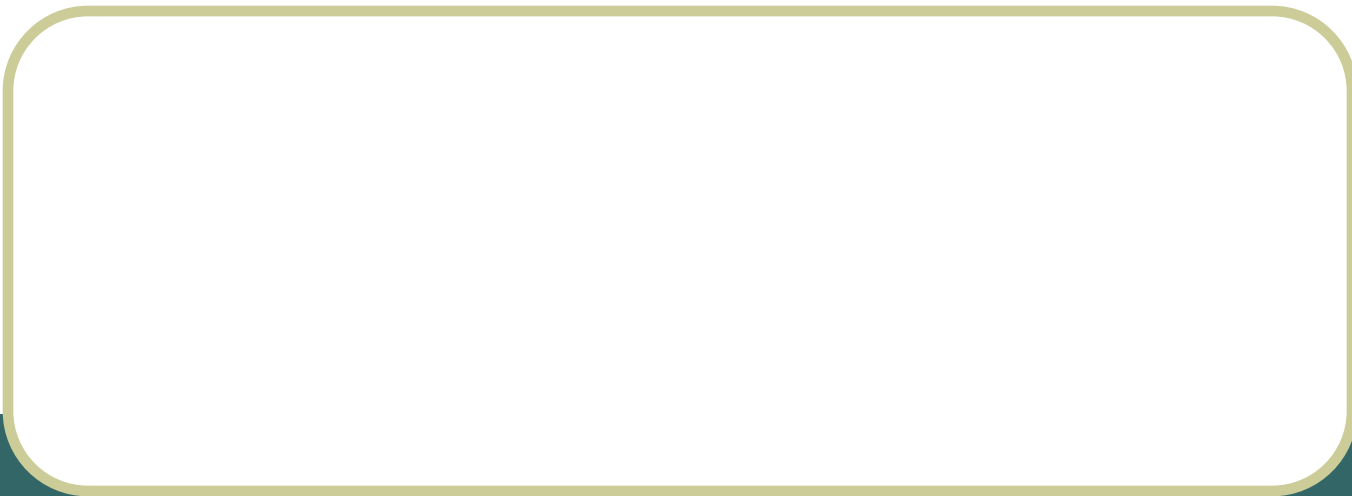
- **maximální rozvoj osobnosti**
postiženého nebo znevýhodněného
jedince a dosažení maximálního stupně
socializace.

Komplexní péče

- **Zdravotnická zařízení**
- **Speciální pedagogická péče**
- **Vzdělávací systém**
- **Rodinná péče**

Vzdělávání

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami

- žáci se zdravotním postižením
- žáci se zdravotním znevýhodněním
- žáci se sociálním znevýhodněním
- žáci nadaní a mimořádně nadaní

Žáci se zdravotním postižením

- Mají právo bezplatně užívat při vzdělávání **speciální učebnice a speciální didaktické a kompenzační učební pomůcky** poskytované školou
- Dětem, žákům a studentům, kteří nemohou vnímat řeč sluchem, se zajišťuje právo na bezplatné vzdělávání prostřednictvím **znakové řeči**
- Dětem, žákům a studentům, kteří nemohou číst běžné písmo zrakem, se zajišťuje právo na vzdělávání s použitím **Braillova hmatového písma**
- Dětem, žákům a studentům, kteří se nemohou dorozumívat mluvenou řečí, se zajišťuje právo na bezplatné vzdělávání pomocí nebo prostřednictvím **náhradních způsobů dorozumívání**

-
- Pro žáky a studenty se zdravotním postižením lze zřídit školy, event. v rámci školy jednotlivé třídy, oddělení nebo studijní skupiny s upravenými vzdělávacími programy
  - Žáci s těžkým mentálním postižením, žáci s více vadami a žáci s autismem mají právo vzdělávat se v **základní škole speciální**
  - Ředitel má právo zřídit funkci **asistenta pedagoga** ve třídě, kde se vzdělává žák se speciálními vzdělávacími potřebami
  - V případě dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením a znevýhodněním je nezbytné vyjádření **školského poradenského zařízení**

Podmínky vzdělávání

- Odstraňovat architektonické bariéry
- Uplatňovat princip diferenciacce a individualizace vzdělávacího procesu
- Používat kompenzační pomůcky, vhodné učebnice a učební pomůcky
- Uplatňovat alternativní formy komunikace – znakový jazyk, Braillovo písmo, AAK
- Využívat působení druhého pedagoga
- Spolupracovat s rodiči
- Spolupracovat s poradenskými pracovníky

-
- **Vzdělávání žáků s postižením či znevýhodněním rovněž upravuje vyhláška 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných** ve znění vyhl. 147/2011 Sb.

a

- **vyhláška č. 72/2005, o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních** znění vyhl. 116/2011 Sb.

Kritéria pro integraci

(Janotová, Svobodová, 1998)

- **Dítě** (školní zralost, připravenost, užívání pomůcek, postoj k sobě).
- **Rodina** (aktivní spolupráce, reálná očekávání, pozitivní vztah).
- **Škola** (ředitel/ka, učitelé, žáci).
- **SPC** (poradenství).
- **Prostředky speciálně-pedagogické podpory** (asistent, kompenzační a rehabilitační pomůcky, úprava podmínek).
- **Forma integrace** (individuální, skupinová).
- **Další faktory** (sociálně-psychologické mechanismy).

Příprava školy na přijetí žáka

- **Materiální a finanční zabezpečení**
- **Podmínky běžného fungování žáka ve škole**
- **IVP**
- **Organizace a forma výuky**
- **Hodnocení**
- **Mimoškolní aktivity organizované školou**
- **Existence integračního týmu a koordinátora integrace na škole**
- **Role a postavení asistenta**
- **Odborné zajištění integrace**
- **Vztah spolužáků k integrovanému žákovi**
- **Komunikace rodičů žáka se školou**

Kompetence učitele v přístupu k postiženým žákům

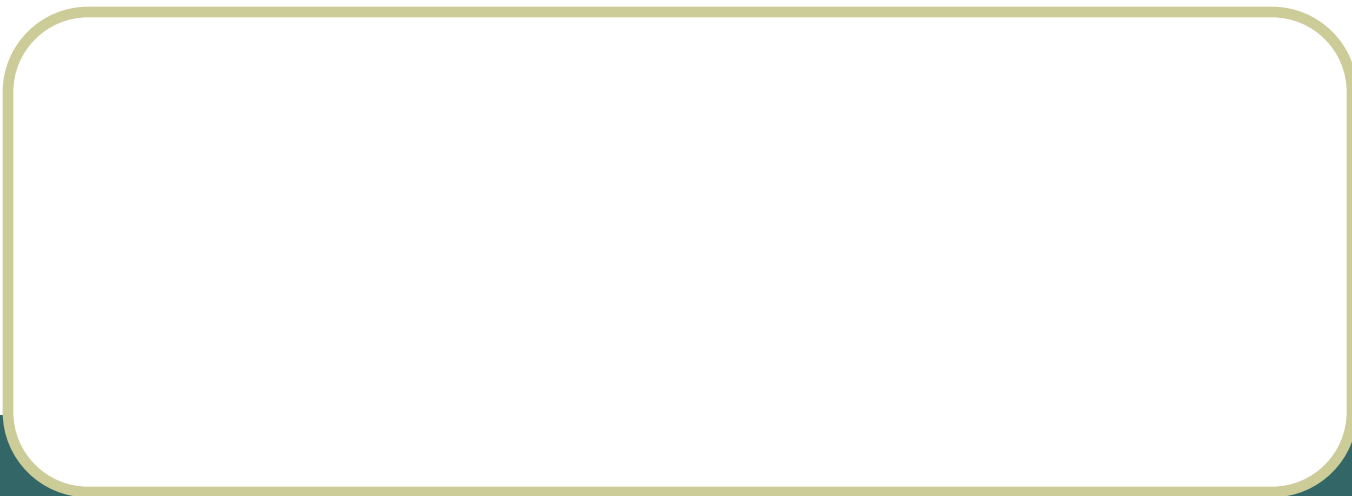
- používat reedukační metody a postupy, kompenzační pomůcky
- vytvářet příznivé klima třídy
- rozpoznat dovednosti, vědomosti – s.p. dg
- motivovat žáka k činnosti tam, kde zažívá úspěch
- vnímat reakce dítěte
- vytvořit konstruktivní spolupráci s rodinou
- spolupracovat s poradenským pracovištěm

Učitel

- musí mít zájem o další vzdělávání a získávání informací o specifické problematice postižení
- musí pomoci žákovi překonat počáteční obtíže
- musí vytvořit motivující atmosféru ve třídě
- musí pomoci spolužákům naučit se žáka s postižením přijmout, komunikovat s ním, pomáhat mu
- měl by se seznámit a spolupracovat s rodinou
- měl by spolupracovat a konzultovat se speciálním pedagogem speciálního pedagogického centra, případně i s dalšími odborníky
- mohl by navázat na dosavadní zkušenosti z mateřské školy.

Specifické poruchy učení a chování

Žáci se specifickými poruchami učení

Podmínky vzdělávání:

- **individuální péče**, respektování pracovního tempa, časté opakování učiva,
- **individuální přístup** pedagoga,
- přihlídnutí k charakteru vady při klasifikaci a **hodnocení**,
- použití **metod** nápravy SPU,
- snížený **počet žáků** ve třídě,
- pravidelný **režim** dne,
- **relaxace**,
- spolupráce s rodiči.

Žáci s poruchami chování

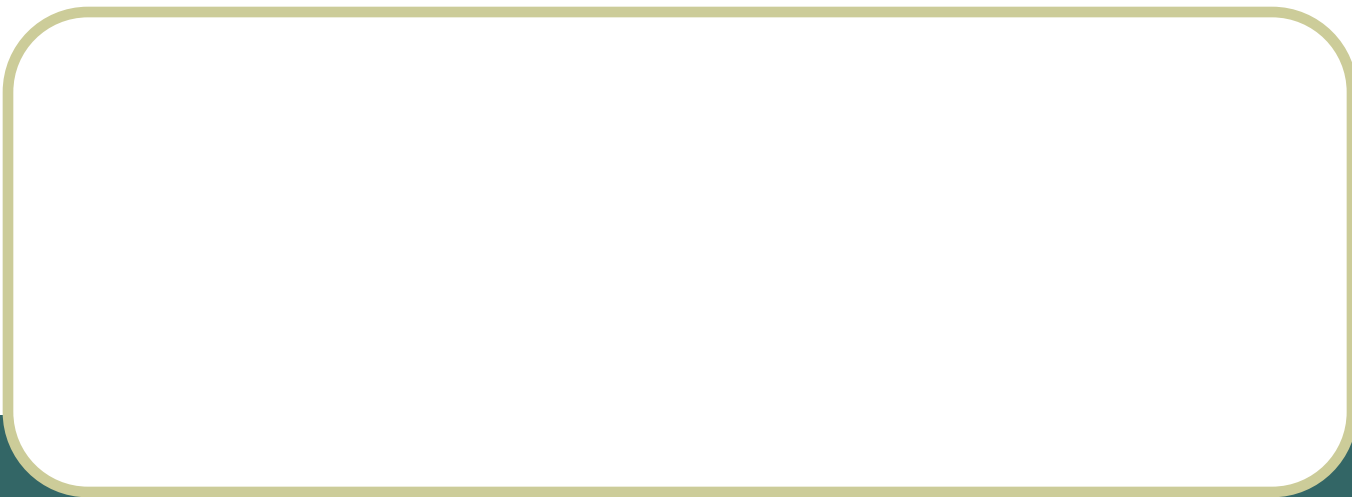

Podmínky vzdělávání:

- použití spec.-ped. metod a forem práce,
- nižší **počet žáků** ve třídě,
- změna **uspořádání** vybavení třídy,
- **odpočinkový kout**,
- **vybavení** pro sport a volný čas,
- vhodná **doprava** do školy.

Sociální znevýhodnění

Žáci se sociálním znevýhodněním

Podmínky vzdělávání:

- individuální nebo skupinová péče,
- přípravné nebo specializované třídy,
- pomoc asistenta,
- odlišné metody a formy práce,
- vlastní učebnice.

Tělesné postižení

somatopedie

Žáci s TP, ZZ

Podmínky vzdělávání:

- odstraňování architektonických bariér,
- technické vybavení pro pohyb po škole, případně využití asistenta,
- didaktické pomůcky,
- používání kompenzačních pomůcek (vozík, lehátka, vhodné stolky a židle),
- PC.

Zrakové postižení

oftalmopedie

---

osoba se zrakovým postižením

„jedinec, který i po optimální korekci (medikamentózní, chirurgické, brýlové, apod.) má problémy v běžném životě se získáváním a zpracováním informací cestou zrakovou (čtení černotisku, zraková orientace v prostoru, atd.).“

(Ludíková , 2002, s. 49)

Klasifikace vad

- dle stupně:
  - slabozrakost (lehká, střední, těžká)
  - těžce slabý zrak
  - nevidomost (praktická, totální)
  - poruchy binokulárního vidění (šilhavost, tupozrakost)

Žáci se zrakovým postižením

Podmínky vzdělávání:

- podnětné prostředí, znalosti učitele z oblasti ZP,
- nižší počet žáků ve třídě,
- materiální a technické vybavení, speciální učebnice, optické pomůcky, odstranění bariér v prostorách školy, vhodné osvětlení,
- didaktické kompenzační pomůcky (modely, lupy, počítače s programy,...),
- seznámení spolužáků s problematikou ZP,
- předměty speciální péče (prostorová orientace a samostatný pohyb).

Sluchové postižení

surdopedie

Klasifikace vad

- **dle stupně:**

- nedoslýchavost (lehká, střední, těžká)
- hluchota (praktická, totální)

- **podle doby vzniku:**

- prelinguální – před začátkem rozvoje řeči
- postlinguální – až po rozvoji mluvené řeči (ohluchlí)

Žáci se sluchovým postižením

Podmínky vzdělávání:

- právo na **výběr vzdělávací cesty** (bilingvální program, orální program, program totální komunikace),
- nižší **počet žáků** ve třídách,
- **znalost problematiky** SP všemi pedagogy,
- možnost **úpravy obsahu** učiva jednotlivých předmětů,
- **znalost speciálních metod**,
- pokračování v **logopedické péči**,
- materiální a technické vybavení a účinné **kompensační pomůcky**,
- běžné i speciální **učebnice**, výukové videoprogramy, didaktické **pomůcky** aj.

Narušená komunikační schopnost

logopedie

Klasifikace NKS

- narušení vývoje řeči (**OVŘ, vývojová dysfázie**)
- získaná orgánová nemluvnost (**afázie**)
- získaná psychogenní nemluvnost (**mutismus**)
- narušení zvuku řeči (**huhňavost, palatolalie**)
- narušení plynulosti řeči (**breptavost, koktavost**)
- narušení článkování řeči (**dyslalie, dysartrie**)
- narušení grafické stránky řeči
- symptomatické poruchy řeči
- poruchy hlasu
- kombinované vady a poruchy řeči

Symptomatické poruchy řeči

NKS provázející jiné, dominantní postižení

- řeč osob s DMO
- řeč mentálně postižených
- řeč nevidomých
- řeč sluchově postižených
- řeč autistů

Žáci s vadami řeči

Podmínky vzdělávání:

- individuální **logopedická péče**, která se prolíná všemi předměty,
- **individuální přístup** pedagoga,
- **informovanost** všech vyučujících o problematice řečového postižení žáka,
- vhodné **sociální klima**,
- snížený **počet žáků** ve třídě,
- zohledňující přístup ke **klasifikaci**,
- spolupráce s rodiči,
- spolupráce s SPC a s odbornými lékaři.

Mentální postižení

psychopedie

ALTERNATIVNÍ A AUGMENTATIVNÍ KOMUNIKACE (AAK)

- **kompence** závažných komunikačních poruch osob s částečně či úplně znemožněnou verbální komunikací
- **podpora dorozumění**, komunikace, vyjádření pocitů, přání, potřeb, názorů, vzdělávání...
- cílové skupiny: osoby s MR, MO, SP, ZP, TP, kombinovaným postižením více vadami, osoby po úrazu mozku, po CMP, PAS aj. (vrozené, získané poruchy, degenerativní onemocnění)

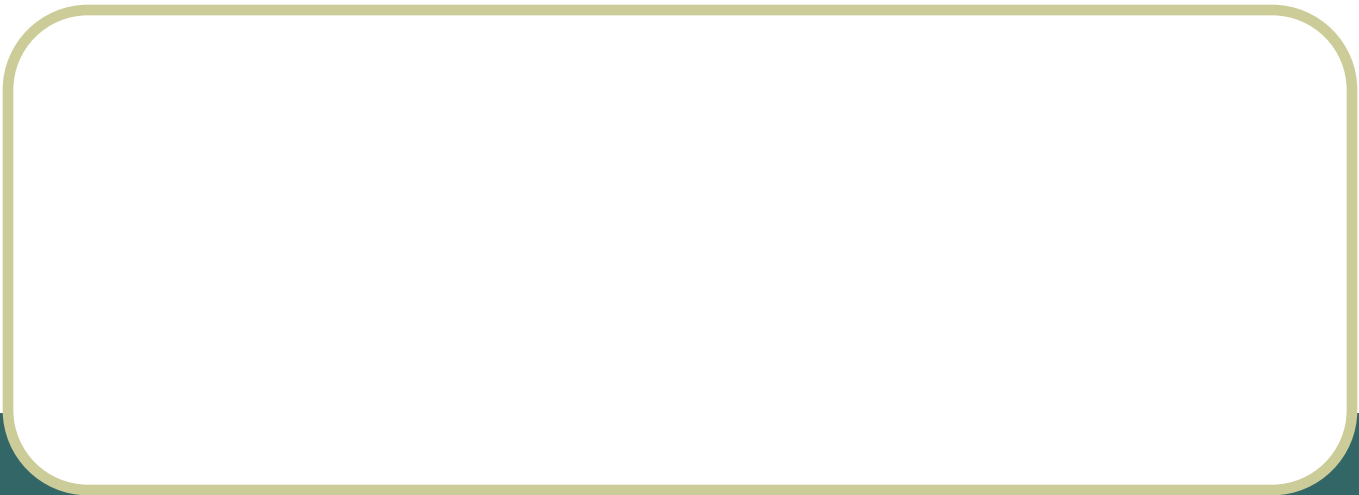
Žáci s mentálním postižením

Podmínky vzdělávání:

- snížený počet žáků ve třídě,
- vhodně upravené prostředí,
- speciální učební metody,
- výběr učiva,
- učitel se spec. ped. kvalifikací,
- speciální zařízení a kompenzační pomůcky,
- speciální učebnice.

Poruchy autistického spektra

Žáci s autismem

Podmínky vzdělávání:

- upravené prostředí, samostatná lavice,
- individuální přístup,
- PC,
- učitel, vzdělaný v problematice.